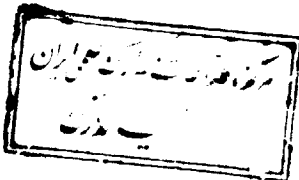

۱۳۷۸ / ۹ / ۲۰

دانشگاه شهید بهشتی
دانشکده معماری و شهرسازی

پایان نامه:

کارشناسی ارشد معماری

موضوع:

هتل سه ستاره مجموعه تفریحی توریستی و ورزشی شورابیل اردبیل

اساتید راهنما:

جناب آقای دکتر علی غفاری

جناب آقای مهندس پدیدار

تهیه و تنظیم از: داود دولت پناه

5042

بمهرن ماه ۱۳۷۷

۲۷۴۰۷

تقدیم به:

- پدر عزیزم و روح پاک مادر مهربانم

- برادرانم و خواهران عزیزم

با تشکر از:

استادان بزرگوارم

جناب آقای دکتر غفاری

جناب آقای مهندس پدیدار

جناب آقای مهندس خاتمی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳	شناخت شهر اردبیل (فرهنگ - جغرافیا، اقلیم)
۴	موقعیت جغرافیایی طبیعی و تاریخی
۵	ویژگیهای تاریخی، فرهنگی و اجتماعی
۸	شرایط اقلیمی
۳۴	اهداف طراحی اقلیمی
۴۹	توریسم
۵۰	آشنایی با سازمان جهانگردی پایه گذار صنعت توریسم بین المللی
۵۲	مروری بر تاریخچه جهانگردی در ایران
۵۲	جایگاه جهانگردی در ایران
۵۵	نقش جهانگردی در اقتصاد
۵۷	نقش و جایگاه توریسم و جهانگردی در استان اردبیل
۵۸	جاذبه های تاریخی شهر اردبیل
۶۷	دریاچه شورابیل یکی از مهم ترین جای استان برای جذب توریست و مسافر
۶۸	محدودیت و تنگناهای موجود تأسیسات اقامتی و پیشنهادی
۷۰	ویژگیهای کالبدی شهر
۷۱	جمعیت شهر در ادوار مختلف
۷۱	عوامل ایجاد بافت کالبدی شهر
۷۹	بازار و رابطه آن با محلات شهر

۸۲ خصوصیات شبکه معابر در محلات قدیمی و جدید شهر.
۸۳ شرایط سنتی و تأثیر بر تیپولوژی معماری اردبیل.
	هتل
۸۵ تعریف هتل
۸۶ کلیاتی درباره هتل و چگونگی کار آن (فضاهای تشکیل دهنده) و اصول طراحی
۸۶ فضاهای عمومی
۸۸ فضاهای عرضه غذا و نوشیدنی.
۸۹ فضاهای برگزاری مراسم و فعالیت
۹۱ اجزای اصلی فضاهای ورزشی یک هتل.
۹۲ فضاهای خدماتی و پشتیبانی
۹۵ آماده‌سازی غذا و انبار آذوقه
۹۹ فضاهای مربوط به کارکنان.
۱۰۳ رختشویخانه و خانه‌داری.
۱۰۳ بخش مهندسی و تأسیسات مکانیکی.
۱۰۷ اتاق خوابها.
۱۱۱ دفاتر اداری
۱۲۵ تجزیه و تحلیل سایت
۱۱۷ مصادیق
۱۳۳ ممالعه سیستم سازه‌ای و تأسیسات
	ضوابط معماری، ساختمانی و درجه‌بندی مهمانخانه‌های (هتل‌های) کشور

هتلها ساختمانهای بسیار پیچیده‌ای هستند که به مناسبت گوناگونی فعالیتهای انجام‌پذیر و بالطبع تنوع مراجعین و استفاده‌کنندگان از آنها، از قبیل اقامت میهمانان، مراجعه جهت شرکت در سمینارها و مراسم، استفاده از امکانات تفریحی و ورزشی، صرف غذا و... فضاها و امکانات بیشماری را طلب می‌کند و هرکدام از فضاهاى مربوطه نیازمند تجهیزات خاص خود و همچنین رعایت معیارها و ضوابط خاص خود هستند.

پیچیدگی طرح هتلها به دلیل ارتباطات و استانداردهای لازم برای فضاهاى مختلف آن مى‌باشد. از فضاهاى در معرض دید و قابل استفاده برای مشتریان هتل گرفته تا فضاهاى دور از دید و خدماتی آن که هر یک به نوبه خود بطور مستقیم یا غیر مستقیم در تأمین آسایش میهمانان و جلب رضایت آنان نقش زیادی دارد.

با توجه به اهمیت ساخت هتلها به دلیل جذب توریسم که از لحاظ این که بعنوان یک منبع درآمدزا در برنامه‌ریزی اقتصادی کشور قرار دارد در پروسه احداث هتل مطالعات و برنامه‌ریزی به دلیل ماهیت رقابت برانگیز هتلها با هم، دارای اهمیت بسیار زیادی می‌باشد برای احداث یک پروژه جدید یک هتل باید مشخصات پیش از طراحی باید ویژگیهای یک فضا و آنچه برای فعالیت و عملکرد آن لازم است را به طول کامل توضیح داده شود. و بدون چنین اطلاعاتی، آرشیتکت (معمار) قادر به تعیین اعداد و ارقام مربوطه لازم برای طرح و احداث بنای یک هتل منحصر به فرد برای مراجعه‌کنندگان خود نخواهد بود.

در احداث پروژه چند کاربردی مثل یک هتل شناخت نوع تقاضاهایی در مورد بخش‌های اداری، فروشگاهى ورزشی و سایر کاربریها دارای درجه اهمیت بیشتری است و نیاز به مطالعه بسیار مهم می‌باشد و اما طرح و شکل هتل دو گروه را تحت تأثیر قرار می‌دهد:

۱- میهمانان و مراجعه‌کنندگان هتل

۲- افرادی که اداره‌کننده آن هستند

بهترین طرح نه تنها نیازها و توقعات میهمانان را بلکه ملزومات و شرایط لازم برای فعالیت و کار مدیریت و

کارکنان هتل را فراهم نمایند.

با توجه به موارد مهم ذکر شده احداث یک هتل در مجتمع تفریحی، توریستی و ورزشی دریاچه شورابیل

ضروری بنظر می‌رسید و چون مسئولین استان و شهر که برای این مجتمع برنامه جامع و دراز مدتی را پیش بینی

نموده‌اند احداث این هتل از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشد.

این مطالعات ارائه شده که قبل از طراحی برای موفقیت احداث یک هتل بسیار اساسی و حیاتی است در

قالب بخش‌های زیر ارائه شده است:

بخش اول به بررسی و شناخت شهر اردبیل (فرهنگ، جغرافیا و اقلیم) پرداخته و در بخش دوم به بررسی

عملی و نظری و اهمیت و جایگاه توریسم و جهانگردی در استان اردبیل و بخش سوم ویژگیهای کالبدی شهر

اردبیل را بررسی کرده که مهمترین فصل‌های می‌توان به عوامل ایجاد بافت کالبدی شهر و شرایط سنتی و تأثیر آن

تیپولوژی معماری شهر اردبیل اشاره کرد. بخش چهارم مربوط به کلیاتی در باره هتل و چگونگی کار آن (فضاهای

تشکیل دهنده) و اصول طراحی می‌باشد. و در بخشهای بعدی به تجزیه و تحلیل سایت، مصادیق، مطالعات

سیستم سازه‌ای و تأسیسات اشاره شده و یک بخش در آخر که جدول‌های مربوط به ضوابط معماری،

ساختمانی و درجه بندی هتل‌های کشور کار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است.

والسلام

شناخت شهر اردبیل

(فرهنگ، جغرافیا، اقلیم)

* موقعیت جغرافیایی طبیعی، تاریخی

شهر اردبیل در مختصات ۱۲° و ۳۸° عرض جغرافیایی و ۱۵° و ۴۸° طول جغرافیایی قرار دارد. مختصات

مرکز شهر حدود ۱۵° و ۳۸° عرض جغرافیایی و ۱۸° و ۴۸° طول جغرافیایی می باشد.

در زمینه پیشینه تاریخی اردبیل باید اذعان نمود که اردبیل یکی از کهن ترین شهرهای ایران بشمار می رود که در

طول تاریخ سیاسی خود قرنهای متمادی، مرکز آذربایجان و زمانی پایتخت کشور ایران بوده است. شهر اردبیل از

لحاظ تاریخی بنابه اقوال مورخان هر کدام آن را به دوره خاصی از تاریخ ایران منسوب کرده اند. ولی بنا بر آنچه که

مطالعات علمی و کاوشهای باستانشناسی در سال ۱۳۶۷ بر روی تپه ها و جمعه مسجد اردبیل صورت گرفت

تاریخ اردبیل را می توان به دوره ساسانیان در دوره قبل از اسلام نسبت داد. که در این زمینه یاقوت حموی

صاحب کتاب «معجم البلدان» شهر اردبیل را منسوب به فیروز پادشاه ساسانی می داند که از سال ۱۳۹ الی

۱۶۳ قبل از هجرت سلطنت می کرده است.

بنابه قول عده ای از مورخین، اردبیل در زمان زرتشت به حیات خود ادامه میداده است. دلایلی که صاحبان

این نظریه ارائه می دهند بر این اساس است که کلمه اردبیل از آرتاویل گرفته شده که از دو کلمه زرتشتی «آرتا» به

معنی مقدس و «ویل» به معنی شهر ترکیب یافته و احتمالاً این شهر محل تکوین و رشد زرتشت بوده است.

* ویژگیهای تاریخی، فرهنگی و اجتماعی

- تاریخچه شهر اردبیل:

در آثار نویسندگان قدیم نام اردبیل بصورت‌های «آرتاویت» «آرتاویل» و «اردبیل» قید شده است. فردوسی و یاقوت حموی چون آن را به فیروز سامانی نسبت داده‌اند «مازان فیروز» یا «فیروز گرد» نامیده‌اند. کسروی اصل آن را «آرتاویل» و مرکب از دو بخش آرتا = مقدس و ویل یا بیل = شهر دانسته است و با این توجیه معنی آن شهر مقدس می‌باشد.

بنابه روایت تاریخ نویسان قدیم ایران در دامنه‌های شرقی کوه سبلان قلعه محکمی بوده است بنام «رونین‌دژ» که کیخسرو به معیت گودرز آنرا فتح کرده و شهر اردبیل «آرتاویل یا شهر مقدس» را در نزدیکی آن بنا کرده است ولی بعضی از مورخین ساختمان شهر اردبیل را به فیروز ساسانی نسبت می‌دهند که در دوره ساسانیان و خلفای عباسی و دوره‌های بعد به منتهای عظمت و شکوه رسیده است.

باروری زمین، سازگاری هوا، فراوانی آب موجب شده است که سرزمین‌های پیرامون اردبیل همواره از خوشبختی و کامرانی بهره‌مند باشد. همه چیز گواه بر این است که این شهر در زمان مادها یکی از مهمترین شهرها بوده است.

شهر اردبیل پس از شکست ایرانیان در جنگ با اعراب در حمله مسلمین به آذربایجان، به واسطه پیمانی که با اعراب منعقد شده به دست مسلمین گشوده گشت. و در زمان خلافت حضرت علی (ع)، الاشعت فرماندار آذربایجان، اردبیل را پایتخت خود قرار داد ولی این شهر به طور دائم پایتخت آذربایجان باقی نماند. در اوایل قرن دوم اردبیل به تصرف خوزها درآمد و پایتخت آذربایجان به مراغه منتقل شد. از آن پس در اوایل دوره اسلامی پایتخت ایالت گاهی اردبیل و گاهی مراغه بوده است.

در اوایل زمان عباسیان اردبیل مرکز ایالت آذربایجان بود. یاقوت حموی جغرافی نگار برجسته اسلامی معجم البلدان می‌گوید که اردبیل قبل از اسلام پایتخت آذربایجان بوده است. اردبیل در قرن چهارم و در دوره جغرافی نویسان عرب مرکز لشکری و کشوری آذربایجان بود.

بین سال‌های ۶۱۷ و ۶۱۸ آذربایجان و اردبیل مورد حمله مغول قرار گرفت. اردبیل در این موقع برج و باروی محکمی داشت و مردان دلیر آن به شجاعت معروف بودند. از این جهت دست یافتن چنگیزخان بر اردبیل به آسانی ممکن نشد. دلیران اردبیل دوبار حمله مغول را دفع کردند بار سوم مغولها بر اردبیل دست یافتند و آنجا را با خاک یکسان نمودند.

از زمان حمداله مستوفی در قرن هشتم هجری اهالی اردبیل شافعی مذهب بودند ولی در قرن نهم هجری نهضت تشیع در اردبیل بروز نمود و همین نهضت موجب تشکیل دولت جدید ایران یعنی سلسله صفویه گردید. شیخ صفی‌الدین جد سلاطین صفویه اردبیلی بود. حمداله مستوفی مردم اردبیل را شافعی مذهب و پیرو شیخ صفی‌الدین اردبیلی می‌داند.

در اوایل قرن هشتم شیخ صفی‌الدین اردبیل را مرکز فرقه صوفیه خویش قرار داد و در اوایل قرن نهم شاه اسماعیل که از نوادگان او بود از تبعید در گیلان به اردبیل آمد و سلسله صفویه را بنیان‌گذار و کمی بعد از آن در

تبریز عنوان شاهی گرفت. «شاه اسماعیل مؤسس سلسله صفویه ششمین نسل شیخ صفی‌الدین

ابوالسحاق اردبیلی است. شیخ صفی که در عهد خود به غایت مورد احترام و تکریم مردم بود در

اوایل قرن نهم فرقه‌ای از صفویه در اردبیل بوجود آورد. گویند که شیخ صفی از اعقاب پیغمبر اسلام

بوده و از سادات حسینی است شیخ صفی و اعقاب او به عنوان مراد و مرشد صوفیان اردبیل

فوق‌العاده مورد احترام بودند و حکومت آنان بر مردم بیشتر جنبه روحانی داشت.»

اردبیل در زمان صفویه بصورت شهری مقدس درآمد و شاه عباس با تقدیم هدایای ارزنده‌ای و بویژه کتابخانه نفیس و چینی‌های گرانبیام آرامگاه و مسجد شیخ صفی را رونق فراوان بخشید. در قرن دهم در زمان آغاز سلسله صفویه پیش از تبریز و قزوین و اصفهان مدت کوتاهی پایتخت ایران بود. سیاحان قرن هفدهم میلادی اردبیل را به واسطه وفور آب به ونیز تشبیه می‌کنند ولی کثافت کوچه‌های اردبیل از قرن دهم ضراالمثل شده بود.

تاورینه در مورد اردبیل می‌گوید:

از همه جای ایران مردم برای زیارت قبر شاه صفی می‌آیند و این مسئله به اتفاق تجارت ابریشم انجام می‌شود و اردبیل یکی از معتبرترین شهرهای مملکت کرده است.

در اواخر دوره صفویه شهر اردبیل برای مدت کوتاهی به تصرف نیروهای عثمانی درآمد اما نادر شاه شهر را از عثمانی‌ها باز پس گرفت و در نزدیکی آن (در دشت مغان) تاجگذاری کرد.

در زمان ناپلئون، ژنرال گاردان که برای تربیت ارتش ایران در آمده بود شهر اردبیل را بارو کشید و تأسیسات دفاعی در آن برپا کرد و مدتی عباس میرزا ولیعهد فتحعلی شاه دربار خود را در این شهر برپا کرد.

* شرایط اقلیمی

- دمای هوا:

متوسط درجه حرارت $9/2^{\circ}C$ درجه سانتیگراد.

متوسط کمینه دما $3/7^{\circ}C$ درجه سانتیگراد.

متوسط بیشینه دما $15/1^{\circ}C$ درجه سانتیگراد.

کمینه مطلق -31 درجه سانتیگراد.

بیشینه مطلق 35 درجه سانتیگراد.

متوسط دما در اردیبهیل در پنج ماه از سال کمتر از ده درجه، در چهار ماه بین 10 تا 15 درجه و بالاخره در سه ماه از سال بین 15 تا 20 درجه می باشد که این رقوم بیانگر شاخص سرما در اقلیم اردیبهیل است. همچنین حدوث سرماهای استثنایی -31 درجه و ارقام نسبتاً بالای تعداد روزهای یخبندان ناشی از عرض جغرافیایی تأثیر ارتفاع و تهاجم متواتر توده های هوای شمالی و قطبی است.

- باران:

- رژیم باران، مدیترانه ای یا شبه مدیترانه ای

- میزان باران سالیانه در شاخص پنج ساله 355 میلیمتر و در شاخص 26 ساله 371 میلیمتر.

- بیشینه باران سالیانه در شاخص پنج ساله 550 میلیمتر و در شاخص 26 ساله 589 میلیمتر.

- کمیت باران سالیانه در شاخص پنج ساله 233 میلیمتر

- بیشینه شدت باران در 24 ساعت در شاخص پنج ساله 55 میلیمتر.

- متوسط تعداد روزهای بارانی 54 روز.

سال ۱۳۷۰	حداقل درجه حرارت	حداکثر درجه حرارت	متوسط درجه حرارت	متوسط رطوبت به درصد	میزان بارندگی به میلیمتر
فروردین	-۳/۷	۲۳/۷	۱۰	۷۲	۴۱/۱
اردیبهشت	-۱/۵	۲۷/۵	۱۲/۵	۷۳	۳۵/۷
خرداد	۱	۲۵/۷	۱۳/۳	۷۰	۳۳/۸
تیر	۵/۵	۳۵/۲	۲۰/۴	۵۷	۳/۷
امرداد	۸	۲۹/۷	۱۸/۸	۵۸	۰/۲
شهریور	۴	۲۸/۷	۱۲/۳	۵۷	۰/۲
مهر	-۱/۴	۳۳/۸	۱۱/۲	۷۸	۱۲/۲
آبان	-۲	۲۴	۱۱	۷۰	۱۴/۲
آذر	-۱۷/۴	۱۵/۷	-۰/۹	۷۷	۳۳/۳
دی	-۱۷/۷	۵/۸	-۵/۴	۷۰	۱۲/۷
بهمن	-۲۲/۵	۱۲	-۵/۳	۷۴	۴/۷
اسفند	-۱۹	۱۱/۲	-۳/۹	۷۸	۳۱/۹

میانگین درجه حرارت: ۷/۸ سانتیگراد

میانگین رطوبت: ۶۳٪

جمع بارندگی: ۲۲۳/۷ میلیمتر